

Quản trị tranh chấp thương mại đảm bảo an toàn hợp tác kinh doanh

09:34 28/05/2026

Sáng 28/5/2026, Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), Hội Luật gia Việt Nam và Đoàn Luật sư TP. Hồ Chí Minh phối hợp triển khai Diễn đàn Kết nối Cộng đồng ADR với chủ đề “Quản trị tranh chấp thương mại tại Việt Nam: Thực tiễn ADR và góc nhìn người sử dụng”.

Phát biểu tại Diễn đàn, PGS.TS. Phạm Duy Nghĩa - Phó Chủ tịch VIAC nhận định: Trong bối cảnh hoạt động đầu tư và kinh doanh ngày càng phức tạp, đa dạng về chủ thể, lĩnh vực và phạm vi xuyên biên giới, quản trị tranh chấp không còn nên được nhìn nhận đơn thuần như một bước xử lý “hậu phát sinh” khi mâu thuẫn đã xảy ra. Thay vào đó, đây cần được xem là một cấu phần quan trọng trong chiến lược quản trị doanh nghiệp tổng thể, gắn liền với quản trị rủi ro và thiết kế quan hệ thương mại dài hạn. Trong dòng chảy đó, các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế (ADR), đặc biệt là trọng tài và hòa giải, đang ngày càng khẳng định vai trò như những công cụ thiết yếu giúp các bên giải quyết tranh chấp một cách hiệu quả, linh hoạt, đồng thời góp phần duy trì và bảo toàn quan hệ hợp tác kinh doanh.

Các diễn giả cho rằng, tranh chấp thương mại hiện nay không chỉ gia tăng về số lượng mà còn ngày càng phức tạp, đa ngành nghề và có nhiều yếu tố nước ngoài. (Ảnh: Lê Vũ)

Đồng thời, ông Nghĩa cũng cho biết, VIAC đang tiếp tục hoàn thiện cơ chế tổ tụng trọng tài thông qua việc sửa đổi và cập nhật Quy tắc Tổ tụng Trọng tài 2026 đã được chính thức ra mắt vừa qua, với nhiều nội dung tiệm cận hơn với các chuẩn mực và thông lệ quốc tế. Đây được xem là bước đi quan trọng nhằm tăng cường tính linh hoạt, hiệu quả và khả năng thích ứng của trọng tài thương mại tại Việt Nam, qua đó góp phần củng cố niềm tin của cộng đồng doanh nghiệp đối với các cơ chế giải quyết tranh chấp ngoài Tòa án trong giai đoạn tới.

Tại phiên các thảo luận, các diễn giả đã trao đổi về thực trạng tranh chấp thương mại trong bối cảnh hoạt động đầu tư, kinh doanh ngày càng phức tạp và chịu tác động mạnh từ biến động của thị trường quốc tế. Theo các chuyên gia, tranh chấp hiện nay phát sinh trên nhiều lĩnh vực như mua bán hàng hóa, đầu tư, năng lượng, xuất nhập khẩu, xây dựng, trong đó đặc biệt là các giao dịch có yếu tố nước ngoài.

Từ thực tiễn đó, các diễn giả nhấn mạnh xu hướng chuyển từ tư duy “xử lý tranh chấp” sang “quản trị tranh chấp” ngay từ giai đoạn đầu của hoạt động kinh doanh. Theo đó, doanh nghiệp cần chủ động xây dựng cơ chế kiểm soát rủi ro pháp lý xuyên suốt quá trình đàm phán, soạn thảo và thực hiện hợp đồng; đồng thời tăng cường quản trị hồ sơ, dữ liệu và chứng cứ nhằm bảo đảm khả năng

ứng phó hiệu quả khi tranh chấp phát sinh.

Từ góc nhìn doanh nghiệp, các diễn giả cũng chia sẻ nhiều kinh nghiệm thực tiễn liên quan đến áp lực về thời gian, chi phí và yếu tố tâm lý trong quá trình giải quyết tranh chấp; đồng thời nhấn mạnh yêu cầu cân bằng giữa mục tiêu bảo vệ quyền lợi pháp lý và việc duy trì quan hệ thương mại giữa các bên sau tranh chấp.

Các diễn giả cho rằng tranh chấp thương mại hiện nay không chỉ gia tăng về số lượng mà còn ngày càng phức tạp, đa ngành nghề và có nhiều yếu tố nước ngoài, kéo theo yêu cầu ngày càng cao đối với tính hiệu quả, linh hoạt và khả năng thích ứng của các cơ chế giải quyết tranh chấp tại Việt Nam.

Tuy vậy, doanh nghiệp vẫn còn băn khoăn về khả năng thi hành phán quyết, mức độ tiếp cận của SME, cũng như yêu cầu về minh bạch, tính dự đoán của thủ tục và năng lực thực tiễn của đội ngũ trọng tài viên, hòa giải viên.

Trên cơ sở đó, các chuyên gia đánh giá việc ban hành Quy tắc Tổ tụng Trọng tài VIAC 2026 là bước tiến quan trọng, đóng góp tích cực cho sự hoàn thiện pháp luật trọng tài Việt Nam, tiệm cận hơn với thông lệ quốc tế và đáp ứng tốt hơn nhu cầu thực tiễn.

Sự kiện không chỉ ghi nhận những đánh giá về thực trạng tranh chấp thương mại và xu hướng phát triển của ADR tại Việt Nam, mà còn gợi mở nhiều khuyến nghị liên quan đến quản trị rủi ro pháp lý, hoàn thiện cơ chế giải quyết tranh chấp và nâng cao khả năng thích ứng của doanh nghiệp trong bối cảnh kinh doanh nhiều biến động.

Lê Vũ